

Rapotačka

Poľská ľudová rozprávka

Rybári nebývajú veľmi zhovorčiví, ani na vode, ani na suchu. Patrí to už k povolaniu; veď aj ryby mlčia. Niektorí rybári veria, že mlčanlivé ryby obchádzajú miesta, odkiaľ počuť hlasy.

Boli aj takí rybári, čo okrem rozkazov nedovolili povedať ani slova. Akože potom mohli znieť repetuľku Basiu, ktorá kedysi žila v jednej dedine pri mori. Prezývali ju Rapotačkou. Bola dosť šikovná, ako nič obehla celú dedinu a ustavične mlela jazykom. Otec, starý mlčanlivý rybár, to už nemohol vydržať a raz jej povedal:

„Keby si ty za každé slovo dostala čo len po jednom groši, to by si ich za deň nazbierala za sud.“

Konečne to jej neprestajné drkotanie zunoval počúvať nielen otec, ale aj ostatní ľudia v dedine a všetci ju zaň hrešili. Sadla si do kútika a začala nariekať; naraz sa schytila a pobrala sa preč. Nedošla ďaleko. Za dedinou býval mladý rybár, vybral sa práve do hory ton cestou, kadiaľ išla Basia. Keď ju stretol, opýtal sa, kde ide.

„Ach! Idem ta, kde ma nohy ponesú; v dedine sa mi nedovolia ani vyrozprávať, a ja bez toho nemôžem žiť.“

Mladý rybár si pomyslel: „Tá by tak bola pre mňa. Sedím celý deň sám, s ňou by mi bolo veselšie.“

Šiel teda k jej otcovi a prosil ho, aby mu ju dal ženu. Otec mu na to povedal:

„Ale hej, bolo by to dobre, lenže to ledačo toľko toho za deň narapoce, že keby jej mal kto za každé slovo platiť, mohol by si byť bohatým človekom, ale do gazdovstva je nebárs súca.“

„To sa ukáže,“ povedal mladý rybár a vzal si ju za ženu. Žili teda spolu a rybár mal večne zábavu: keď šiel ryby chytať, keď sa vracal od mora, zrána aj zvečera. Horšie to bolo s gazdovstvom, najmä preto, že Basia, ako driečna žena, rada sa parádila. A tak bieda sa im tlačila do rybárskej chaty. Raz šiel na mrku po morskom brehu a žialil si, že majú nedostatok, iba keď odrazu počuje akýsi nárek. Dal sa v tú stranu a uvidel tam ľudskú postavu so šupinami na nohách.

„Pomôž mi, dobrý človeče,“ hovorila slabým hlasom. „Priblížila som sa viacej k brehu, chcela som sa podívať na vašu dedinku. Odrazu ma schytila prudká vlna a vyhodila na breh. Udrelo ma o hranu lode, ťažko poranilo a teraz sa nemôžem ani pohnúť. Ja sa ti za pomoc dobre odslúžim.“

Zľutoval sa rybár nad slabou postavou morskej panny, lebo hneď vedel, že je to ona, a zanesol ju do svojej chaty.

„Ale ulož ma tak, aby slnečné lúče na mňa nepadali, lebo by som umrela.“

Mal tmavú komoru v chate, tak ju tam uložil a jeho žena Basia veľmi sa o ňu starala a jednoducho jej rozprávala. Divila sa morská panna, kde sa jej len berie toľko rečí. Raz, keď sa vrátil rybár, prisvedčil jej:

„Veru, keby za každé slovo, čo ona navrávi, bol groš, to by v našej chate inakšie vyzeralo.“

„A čo keby tak naozaj bolo?“ povedala morská panna. „Môže to byť, uvidíš.“

Od tých čias za každým slovom z úst Rapotačky vypadol groš.

Morská panna vyzdravela, rybár ju zanesol do mora, a groše, ktoré im morská panna sľúbila, padali z úst Basie a stále ich pribúdalo a pribúdalo. Musel rybár nakúpiť nové sudy, aby ich mal kde zosýpať. Ale ani s rátaním toľkých grošov nevedel si rady. A Rapotačka len rapotala, rapotala, a rybár už ani toľko sudov nemohol kupovať, lebo ich nemal kde postaviť.

Šiel preto k moru a ponosoval sa morskej panne. Tá mu povedala, že odteraz len za každé múdre slovo vypadne Basii z úst strieborný peniaz. A tak sa aj stalo. Ale aj tých strieborných sa nazbieralo toľko, že ich rybár už nemal kde dať, a Basia len mlela jazykom od rána do večera. Nakoniec rybár od toľkého bľabotania ochorel a bol by už najradšej zomrel. Znovu zašiel k morskej panne a žaloval sa jej.

„Tak,“ povedala morská panna, „musí mlčať celý deň, a keď nakoniec povie múdre slovo, vypadne jej z úst dukát.“

Lenže potom zas Rapotačka ochorela, lebo bez rapotania nemohla vydržať. Utrápený rybár znovu išiel k morskej panne a tá mu povedala:

„Spravíme to teraz tak, že za každú múdru radu vypadne jej z úst zlatka.“

A toto sa ukázalo správnym, lebo tých múdrych rád bolo tak málo, že rybárovi stačili na skromné bydlo tie zlatky, čo Rapotačke z úst vypadli.